

**FAFO SEMINAR OM
ARBEIDSRETTEEN 100 ÅR
9.juni 2016**

Atle Sønsteli Johansen

- *Tariffavtaler er fredstraktater. De arbeidsvilkår som partene blir enige om for tariffperioden, er fredsvilkårene. Men i motsetning til andre kriger er ikke fredstrakaten ment å avslutte også fremtidige konflikter. Tariffavtalen er ikke ment å skulle skape varig fred mellom kapital og arbeid. De er bare avtaler om våpenhvile.*

fritt sitert fra Paal Berg, Arbeidsretten 1930

Foto: Haffner, Vilhelm

Oslo Museum

ARD 1920-1 - politisk streik - brudd på fredsplikten?

Arbeidsrettens dom:

- Ingen av partene er berettiget til å anvende kampmidler «*for å fremtvinge endringer i de ved overenskomsten ordnede arbeidsforhold*», men:
- Streiken var ikke knyttet til egne lønns- og arbeidsvilkår, men mot "*enhver intervensjon i Russland*" og for "*de sociale og politiske krav som stod i forgrunnen her i landet*»
- Ikke omfattet av fredsplikten, streiken ble kjent lovlig.

Dommen vakte ingen begeistring i NHO (NAF):

«Det fantes en type streiker arbeidsgiverne ville bli kvitt. Det var streiker «av meget ondartet natur» mente NAF som tok spørsmålet om de politiske streiker opp i sin henvendelse til Stortinget i forbindelse med behandlingen av ny arbeidstvistlov»

Kilde: Arbeidsretten gjennom 100 år, side 151 med referanse til brev fra NAF til Odelstinget 8. mai 1925

Tre grunner til å trekke frem ARD 1920-1:

1. Dommen har ligget fast i nærmere 100 år - den siste dom om politisk streik (ARD 2016-1) viser til ARD 1920-1.
2. Dommen la videre grunnlag for sympatiaksjoner, ARD 1925-179: «Man kan forsåvidt henvisse til Arbeidsrettens dom av 8. januar 1920, som fastslog, at demonstrasjonsstreiken av 21. juli 1919 ikke var tariffstridig, da den var politisk, rettet mot statsmyndighetene. Forsåvidt ikke motsatt avtale er truffet må derfor en sympatistreik være tillatt...»
3. Arbeidsretten var fremsynt - retten til politisk streik ble først fastslått av EMK i 2009.

En **fjerde** grunn:

Arbeidsrettens dommer om politiske streiker har fått *fornyhet aktualitet*.

Dels som følge av utviklingen i EMD/EMK, og dels som følge av EML og Grunnloven § 101.

Er nasjonal praksis i samsvar med EMK/ILO ?

Verner f.eks. EMK politiske streiker mot statlige myndigheter?

EMD i *Yapi-Yol Sen* og *Demir* m.fl viser til ILOs praksis (som «principal instrument»)

ILO sier:

"The Committee of Experts also has stated that strikes that are purely political in character do not fall within the scope of freedom of association.

(Gernigon mfl. *International Labour Review*, Vol. 137 (1998), No. 4.)

Er Arbeidsrettens vilkår om «en viss
forholdsmessighet» (ARD 2016-1 mv) i tråd med EMK
artikkel 11 ? (inngrep hjemlet i lov eller klar rettspraksis,
legitimt formål og være nødvendig i demokratisk samfunn)

ILOs ekspertkomité, 102nd Session, 2013. Report of the Committee of Experts...
side 178.): «*As a general matter, the Committee recalls that when elaborating
its position in relation to the permissible restrictions that may be placed upon
the right to strike, it has **never included the need to assess the
proportionality of interests bearing in mind a notion of freedom of
establishment or freedom to provide services.***», 102nd Session, 2013. Report
of the Committee of Experts... side 178.)

